

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет романо-германської філології
Кафедра германської філології

ПРОГРАМА

КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

для студентів

спеціальності: 035 Філологія

спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно) – перша англійська

освітньої програми: Мова і література (англійська)

рівня вищої освіти: першого (бакалаврського)

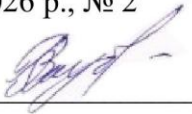
Київ – 2026

Розробники:

Сажко Лілія Антонівна, кандидат педагогічних наук, професор кафедри германської філології
Шапочкіна Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології

Якуба Валентина Володимирівна, гарант програми, кандидат філологічних наук, доцент

Програму розглянуто та затверджено на засіданні
Вченої ради факультету романо-германської філології
Протокол від 17 лютого 2026 р., № 2

Голова Вченої ради _____ Валентина ЯКУБА

Затверджено на засіданні кафедри
германської філології
Протокол від «27» січня 2026 р., № 1

Завідувач кафедри _____ Олександр КОЛЕСНИК

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	4
1.1. Процедура проведення комплексного спиту	5
1.2. Загальні вимоги до рівня фахової компетентності студентів	5
1.3. Організація роботи екзаменаційної комісії	5
2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ	6
2.1. Структура кваліфікаційного екзамену	6
2.2.1. Зміст кваліфікаційного екзамену	6
2.2.2. Орієнтовні питання кваліфікаційного екзамену	10
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПОНЕНТІВ ЕКЗАМЕНУ	11
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Підсумкова атестація студентів включає перевірку й оцінку теоретичної та практичної підготовки студентів-філологів спеціальності 035 ФІЛОЛОГІЯ, рівень вищої освіти ПЕРШИЙ (бакалаврський), освітня програма МОВА І ЛІТЕРАТУРА (англійська), спеціалізація 035.041.01 GERMANSKİ MOVI TA LİTERATURI (переклад включно), перша – англійська, друга іноземна – німецька, і проводиться у формі кваліфікаційного екзамену. Для його проведення організується екзаменаційна комісія у складі голови, членів комісії та екзаменаторів. Комісія створюється щорічно і діє протягом календарного року.

Мета кваліфікаційного екзамену полягає у перевірці сформованості мовної, мовленнєвої, лінгвістичної та соціокультурної компетентностей, а також визначення рівня готовності здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня до здійснення професійних функцій філолога, фахівця з другої (німецької) іноземної мови.

До складання екзамену допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану. Завдання підібрані та сформульовані на основі фахових компетентностей, що сформувалися у процесі вивчення основних предметів вибіркового блоку «Друга іноземна мова (німецька)».

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестація випускників здійснюється за допомогою засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення цілей освітньо-професійної програми. Діагностика якості підготовки бакалаврів здійснюється під час атестації бакалаврів у терміни, що передбачені навчальним планом. Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників, передбачених спеціальністю 035 ФІЛОЛОГІЯ, рівень вищої освіти ПЕРШИЙ (бакалаврський), освітня програма МОВА І ЛІТЕРАТУРА (англійська), спеціалізація 035.041 GERMANSKİ MOVI TA LİTERATURI (переклад включно), перша – англійська з використанням методів комплексної діагностики. Інформаційною базою, на підставі якої формуються засоби об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки, є змістовні модулі дисциплін.

Атестація якості підготовки бакалавра щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньої програми здійснюється після виконання студентами навчального плану у повному обсязі Екзаменаційною комісією вищого навчального закладу з цього фаху. Голову та склад ЕК затверджує Вчена рада Університету.

Процедура кваліфікаційного екзамену

До початку екзаменів на основі узагальнених завдань випускові кафедри розробляють зміст, критерії, вимоги до екзамену, оформлені у вигляді програми кваліфікаційного екзамену, підбирають та укладають матеріали, створюють екзаменаційні білети. Кваліфікаційний екзамен бакалаври складають за розробленими і затвердженими екзаменаційними матеріалами, які спрямовані на виявлення у студентів вміння застосовувати інтегровані знання вивченого матеріалу при вирішенні практичних завдань, власної думки та особистісного ставлення. Питання мають не тільки репродуктивний, а й проблемно-пошуковий характер.

Екзамен проводиться німецькою мовою. Під час відповіді студента помилки й неточності не виправляються, при цьому недоліки, неточності й змістовні лакуни відповіді кожного студента заносяться до протоколу. Усі члени комісії слухають і оцінюють кожного студента, ведуть індивідуальний протокол, задають додаткові, уточнюючі й перевіірочні питання. Після завершення своєї відповіді студент може залишитися й слухати відповіді інших, або піти з аудиторії та чекати оголошення результатів екзамену.

Після відповіді останнього студента, комісія радиться щодо оцінювання кожного студента на основі індивідуально виставлених рейтингів по кожному компоненту відповіді,

використовуючи власні протоколи й нотатки. У разі суперечливих оцінок від різних екзаменаторів голова Екзаменаційної комісії має два голоси та приймає остаточне рішення щодо конкретної суперечливої ситуації. Екзамен закінчується оголошенням фінального рейтингу кожного студента.

Загальний зміст кваліфікаційного екзамену

На екзамені студенти повинні продемонструвати вільне володіння другою іноземною мовою в обсязі програмних вимог рівня B2-C1. Компетентнісні вимоги до цього рівня володіння мовою такі:

- Студент може розуміти широкий спектр достатньо складних та об'ємних текстів і розпізнавати імпліцитне значення.
- Може висловлюватись швидко і спонтанно без помітних утруднень, пов'язаних з пошуком засобів вираження.
- Може ефективно і гнучко користуватись мовою у суспільному житті, навчанні та роботі.
- Може чітко, логічно, детально висловлюватись на складні теми, демонструючи свідоме володіння граматичними структурами, засобами зв'язності та дискурсивними маркерами висловлювання.

Студенти повинні також володіти орфоепічною, лексичною та граматичною нормами другої іноземної мови, вміти правильно реалізовувати цю норму в різних видах мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях.

Організація і робота екзаменаційної комісії

Екзаменаційна комісія створюється щорічно для проведення атестації – атестаційних і кваліфікаційних екзаменів та діє протягом календарного року. До складу комісії входять викладачі випускових та профільних кафедр, провідні фахівці галузі, які викладають фахові предмети на цій спеціальності. Персональний склад ЕК затверджується ректором не пізніше ніж за місяць до початку роботи.

Графік роботи комісії затверджується ректором.

Регламент засідань ЕК встановлює її голова.

Рішення ЕК про оцінку, а також про присвоєння випускнику освітнього рівня та кваліфікації, видачу йому документа про освіту і кваліфікацію приймається на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. Голос голови ЕК є вирішальним при однаковій кількості голосів.

Засідання ЕК протоколюються. У протоколи вносяться:

- оцінки складання кваліфікаційного екзамену;
- запитання до випускника з боку членів та голови ЕК;
- окремі думки членів ЕК;
- здобуті освітній рівень і кваліфікація;
- назва документа про освіту і кваліфікацію (з відзнакою чи без відзнаки), який видається випускнику;
- інші відомості.

Протоколи підписують голова та члени ЕК, які брали участь у засіданні.

Після закінчення роботи ЕК голова складає звіт та подає його до навчального відділу. У звіті аналізується уміння випускників застосовувати знання при вирішенні виробничих проблемних ситуацій, недоліки в підготовці, рекомендації щодо вдосконалення освітнього процесу. Звіти голів ЕК і результати атестації обговорюються на засіданні Вченої ради факультету.

Зразок екзаменаційного білету

У білеті містяться завдання, які студент має виконати, опрацювавши матеріали, що закріплені за цим номером білета, маючи до 30 хвилин на підготовку до відповіді.

Білет № 1

1. Lesen Sie den Text, bestimmen Sie den Hauptgedanken. Übersetzen Sie den kursiv gedruckten Abschnitt ins Ukrainische.
2. Analysieren Sie grammatische und lexikalische Besonderheiten des unterstrichenen Satzes.
3. Kommentieren Sie den Inhalt des Textes, äußern Sie Ihre Meinung. Entwickeln Sie das Thema des Textes.

Зразок тексту:

Text

Deutschland als Reiseland

Deutschland als Reiseland – beliebt bei den Deutschen und bei immer mehr Touristen aus dem Ausland. Einige Fakten:

Auf 357.020 km² dehnt sich die Bundesrepublik in alle Himmelsrichtungen aus. Etwa 82 Millionen Menschen leben im Land der „Dichter und Denker“. Die Hauptstadt ist Berlin. Sie symbolisiert die Deutsche Einheit, war doch die Stadt vorher in West- und Ost-Berlin geteilt. Die DDR existiert seit dem 3.10.1990 nicht mehr und die beiden Stadt-Hälften sind wieder miteinander verschmolzen. Die Deutschen sprechen Deutsch, aber auch andere Sprachen werden gesprochen. Schließlich leben in der BRD etwa 7,3 Millionen Menschen aus anderen Ländern. In Deutschland bezahlt man seit dem 1. Januar 2002 mit dem EURO.

Die Deutschen sind bewegungsfreudiges Volk. Über das ganze Land spannt sich ein feinmaschiges Straßen- und Schienennetz. Von Hamburg bis nach München und von Köln bis nach Berlin und darüber hinaus – alles ist mit Auto, Bahn, Bus, Flugzeug und sogar mit dem Fahrrad leicht und schnell zu erreichen. Und auch die Wasserstraßenliebhaber kommen auf ihre Kosten: Von Lübeck, Kiel und Rostock legen Schiffe in Richtung Norwegen, Schweden, Finnland, Estland und Litauen ab. Aber auch Flüsse wie Rhein, Donau oder Main sind altbewährte Verkehrswege.

Das „Reiseland“ Deutschland ist außerdem reich an Natur und Landschaften. Es gibt viele Oasen wertvoller Kultur- und Naturlandschaften. Diese Oasen nennt man in Deutschland Nationalparks. Im Norden kann man seinen Badeurlaub verbringen und dabei durch das Watt wandern sowie im Süden mit den Bergziegen um die Wette klettern.

Der Deutsche trinkt Bier auf dem Oktoberfest, natürlich in Lederhosen und mit Seppelhut. Deutschlands Ureinwohner sind blond, haben blaue Augen, sind kühl und abweisend. Sie ernähren sich am liebsten von Würstchen mit Sauerkraut. Und die deutsche Musik besteht nur aus Beethoven und Bach.

Klischees und Vorurteile über „die Deutschen“.

Immer wieder gerne bemüht, wenn es darum geht, die Frage zu beantworten, was denn nun „typisch deutsch“ sei. Was kann typisch sein für ein Land, in dem mehr als 80 Millionen Menschen leben? Vielleicht ist es ja typisch, dass es den Deutschen manchmal schwer fällt, positiv über sich selbst zu reden? Ihnen fällt gerade auch nichts ein? Wie wär's damit: gastfreundlich, freigebig und hilfsbereit. Gerne auch pünktlich, engagiert und arbeitsam. In jedem Fall hat in den letzten Jahrzehnten – nicht zuletzt durch die vielen Migrantinnen und Migranten, die hier leben – die deutsche Gesellschaft so

viel Vielfalt und Toleranz gewonnen, dass manches Klischee einfach nicht mehr greift. Wer aber heute mit offenen Augen nach Deutschland kommt, wird überrascht sein. Deutsche lachen gern und genießen ihr Leben in einem gemütlichen Café. Die Mentalität der Menschen ist in manchen deutschen Regionen den europäischen Nachbarn ähnlich. Das moderne Deutschland ist viel zu abwechslungsreich und vielschichtig, um sich in wenige Worte fassen zu lassen. Hier gibt es jeden Tag etwas Neues, „Typisches“ zu entdecken. Und das ist nun wirklich „typisch deutsch“.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

При виставленні підсумкової оцінки за екзамени усі складові питання вважаються рівноцінними. Кожен вид роботи оцінюється за шкалою ECTS («A», «B», «C», «D», «E», «F»).

Кількість балів за екзамени обчислюється як сума з усіх отриманих балів за тестову та усну частини. Кожен екзаменир веде протокол оцінювання, робить нотатки помилок студента під час усної відповіді та підраховує бали за кожен компонент білета. Під час відповіді екзаменири не зобов'язані вказувати на мовні й мовленнєві помилки студента, але можуть виправляти ті помилки, які унеможливають успішну відповідь. Після відповідей студентів екзаменирна комісія зводить до середнього арифметичного індивідуальні бали кожного члена комісії та виводить загальний рейтинг за відповіді на усі завдання. Оцінка за екзамени є колегіальним рішенням усіх членів на підставі обчислених рейтингів.

При узагальненні оцінювання відповідей на екзамени члени комісії користуються такими вимогами й критеріями:

Стобаль на шкала	Рейтинг	Критерії оцінювання
90-100	A	Відмінний рейтинг має студент, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання програмного матеріалу, демонструє повне розуміння тексту; логічно викладає зміст прочитаного з доцільним використанням мовних засобів, вільно володіє ідіоматикою, фонетично правильним мовленням, не допускає у відповіді грубих помилок; допускається до 4 лексико-граматичних, стилістичних та фонетичних помилок, які не впливають на розуміння висловлювання.
82-89	B	Відповідь студента демонструє всебічні, систематичні й глибокі знання програмного матеріалу, вільне володіння спеціальною термінологією, матеріал викладено послідовно, із застосуванням теоретичних знань з різних дисциплін для розв'язання практичних завдань; допускається до 6 лексико-граматичних, стилістичних та фонетичних помилок, які частково впливають на розуміння висловлювання
75-81	C	Студент демонструє повне розуміння тексту; логічно викладає зміст прочитаного з доцільним використанням мовних засобів, вільно володіє ідіоматикою, фонетично правильним мовленням, не допускає у відповіді грубих помилок; допускається до 8 лексико-граматичних, стилістичних та фонетичних помилок, які частково впливають на розуміння висловлювання.
69-74	D	Студент в основному правильно відповідає на питання, але викладає матеріал неповно, не завжди послідовно; відчуває певні труднощі під час виконання практичних завдань; помиляється в застосуванні професійної термінології, допускається до 10 лексико-граматичних, стилістичних та фонетичних помилок, які суттєво впливають на розуміння висловлювання

60-68	Е	Студент коротко, схематично, але в основному правильно відповідає на питання; викладає матеріал неповно, не завжди послідовно; відчуває певні труднощі під час виконання практичних завдань; помиляється в застосуванні професійної термінології, неправильно і недоцільно вживає одноманітні лексичні одиниці та граматичні структури, допускається до 12 лексико-граматичних, стилістичних та фонетичних помилок, які суттєво впливають на розуміння висловлювання
1-59	ґ	Незадовільний рейтинг отримує студент, який не може розкрити основний зміст питань, не володіє навичками застосування набутих знань для виконання практичних завдань; не володіє професійною термінологією; допускає грубі лексичні та граматичні помилки, які унеможливають розуміння та спотворюють зміст.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ, ВИНЕСЕНІ НА КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Лексична компонента:

I. Особистісна сфера

- Повсякденне життя і його проблеми.
- Характер людини.
- Здоровий спосіб життя.
- Світ захоплень. Дозвілля, відпочинок.
- Особистісні пріоритети. Плани на майбутнє, вибір професії.
- Значення спорту в нашому житті.
- Проблема людських стосунків.
- Обов'язки та права людини.

II. Публічна сфера

- Навколишнє середовище.
- Подорожі, екскурсії.
- Культура і мистецтво в Україні та Германії.
- Засоби масової інформації.
- Молодь і сучасний світ.
- Людина і довкілля.
- Науково-технічний прогрес.
- Германія у світовій спільноті.
- Свята, знаменні дати, події в Україні та Германії.
- Традиції та звичаї в Україні та Германії.
- Видатні діячі історії та культури України та країни, мова якої вивчається.
- Визначені об'єкти історичної та культурної спадщини України та Германії.

III. Освітня сфера

- Освіта, навчання, виховання.
- Університетське життя.
- Улюблені навчальні предмети.
- Система освіти в Україні та Германії.
- Іноземні мови у житті людини.
- Навчання за кордоном

Граматична компонента:

1. Іменник. Число і рід іменника. Рід складних іменників, скорочень. Іменники з подвійним родом. Відмінювання іменника. Особливості відмінювання власних та географічних назв.
2. Артикль. Слова з функціями артиклю.
3. Прикметник. Число і рід прикметників; типи відмінювання прикметників. Коротка та повна форми. Ступені порівняння прикметників.
4. Займенник.
5. Числівник. Класифікація та вживання в німецькій мові.
6. Прийменник.
7. Прислівник. Класифікація та вживання прислівників в німецькій мові.
8. Дієслово. Особові й неособові форми дієслова. Неособові (іменні) форми дієслова: інфінітив, його види; дієприкметники (partiцип I; партицип II), дієслівні й іменні особливості, функції, лексичні обмеження дієприкметників у ролі означень, ад'єктивація та субстантивація дієприкметників. Категорія часу. Форми вираження часових значень. Граматична категорія стану: актив, пасив з дієсловом *werden*, статив (дієслово *sein* та партицип II), рефлексив. Тричленний, двочленний пасив, безсуб'єктна форма. Співвідношення агенсу і пацієнсу та синтаксичних суб'єкта та об'єкта. Граматична категорія способу, її місце в полі модальності. Індикатив, кон'юktiv I (презентні форми) і кон'юktiv II (претеритальні форми), імператив. Неособові форми дієслова.
9. Прийменники. Розподіл прийменників за відмінюванням: прийменники знахідного відмінку, прийменники родового відмінку, прийменники давального відмінку, прийменники подвійного відмінку. Вживання прийменників у реченні.
10. Сполучники німецької мови: субординовані та координовані сполучники. Поняття сурядності та підрядності. Заперечення, частки та вигуки німецької мови. Класифікація та вживання.
11. Просте речення. Типи речень. Класифікація простих речень за різними критеріями: розповідні, питальні, наказові, окличні; нейтральні та емоційно забарвлені; поширені та непоширені; повні і неповні; дієслівні та іменні; особові, загально-особові, неозначено-особові, безособові; стверджувальні та заперечні; засоби вираження заперечення - явні та латентні.
12. Складне речення. Види складного речення: складносурядне та складнопідрядне; синтаксичні зв'язки між конститuentами складних речень. Складносурядне речення (паратакис): складносурядні речення і послідовність простих речень, їх різниця; роль інтонації та пунктуації в оформленні складносурядного речення; семантика відношень між елементарними реченнями в складносурядному комплексі; семантичні типи складносурядних речень і засоби їх зв'язку; порядок слів.
13. Складнопідрядне речення (гіпотаксис). Особливості синтаксичного зв'язку між головними та підрядними реченнями; автосемантив та синсемантив (формальна і семантична); головної і підрядної частини речення; ознаки підрядного речення; засоби зв'язку між елементарними реченнями; кореляти; традиційна класифікація підрядних речень за різними критеріями: за місцем підрядної частини по відношенню до головної; за засобом зв'язку; за семантикою та синтаксичною функцією.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА

1. Anne Buscha, Susanne Raven. Erkundungen Deutsch als Fremdsprache B2: Integriertes Kurs- und Arbeitsbuch. Schubert Verlag GmbH & Co. 2024.
2. Deutsch. Grammatik Leicht B1. Entdecken und Üben. München: Hueber Verlag, 2023.
3. Hering, Axel. Sicher! : Deutsch als Fremdsprache, Übungsgrammatik; Niveau B1+/B2/C1 / Axel Hering, Magdalena Matussek, Michaela Perlmann-Balme. - 1. Auflage. - München : Hueber Verlag, [2018]. - 240 S.
4. Michaela Perlmann-Balme, Susanne Schwalb, Magdalena Matussek. Sicher B2. Hueber Verlag. 2018.
5. Menschen B1, Intensivtrainer. Intensivtrainer : [mit Audio-CD] / Dorothée Kersting. - 1. Auflage. - Ismaning : Hueber, 2017. - 94 Seiten : Illustrationen + 1 Audio-CD
6. Menschen B1, Testtrainer. Testtrainer : Kopiervorlagen / Dagmar Giersberg. - 1. Auflage. - [2017]. - 96 Seiten : Illustrationen
7. Menschen B1, Berufstrainer. Berufstrainer : [mit Audio-CD] / Isabel Buchwald-Wargenau. - 1. Auflage. - Ismaning : Hueber, 2017. - 72 Seiten : Illustrationen.
8. Menschen B1.1. Kursbuch: Hueber Verlag GmbH & Co. KG, 85737 Ismaning, Deutschland, 2021.
9. Menschen B1.1. Arbeitsbuch: Hueber Verlag GmbH & Co. KG, 85737 Ismaning, Deutschland, 2021.
10. Phonetik Aktuell: Hueber Verlag GmbH & Co. KG, 85737 Ismaning, Deutschland, 2017.
11. Schritte neu Grammatik, Niveau A1-B1 / Barbara Gottstein-Schramm, Susanne Kalender, Franz Specht. - 1. Aufl. - Ismaning : Hueber, 2016. - 216 S.
12. Ute Koithan, Tanja Mayr-Sieber, Helen Schmitz, Ralf Sonntag. Aspekte neu C1 Lehr- und Arbeitsbuch. Klett-Langenscheidt, 2016.
13. Ziel B2. Deutsch als Fremdsprache: Kursbuch. – München.: Max Hueber Verlag, 2016.
14. Практика перекладу (німецька мова): навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / Кучер З.І., Орлова М.О., Редчиць Т.В. – 2-ге видання. – Вінниця: Нова Книга, 2017. – 464 с.
15. Практична граматики німецької мови: теоретичний матеріал, комунікативні вправи і завдання для студентів: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/Д.А.Євгененко, О.М.Білоус, Б.В.Кучинський, О.І.Білоус. – 4-те видання. – Вінниця: Нова Книга, 2018. – 576 с.

ДОДАТКОВА

1. Sicher! B1+, Kursbuch: Niveau B1+ / Michaela Perlmann-Balme; Susanne Schwalb. - 1. Aufl.. - Ismaning : Hueber, 2016.
2. Sicher! / B1+, Arbeitsbuch. Michaela Perlmann-Balme; Susanne Schwalb. - 1. Aufl.; 3. Druck. - Ismaning : Hueber, 2016. - 135 S.
3. Deutsche Welle <https://www.dw.com/de/deutsch-lernen/s-2055>
4. Goethe-Institut <https://www.goethe.de/de/spr/ueb.html>
5. Portale rund ums Deutsch und um Deutschland <https://www.deutsch-perfekt.com/>
6. Deutschland. Landeskunde <https://www.alumniportal-deutschland.org/deutsche-sprache/>